

MARKER KOMMUNE

Sentraladministrasjonen

Vår ref.:03/00137 -7

Arkiv: S0 &13

Deres ref.:

Dato: 09.04.2003

Melding om vedtak

Det Kg. Olje og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
02 / 2357 - 177	
DATO 11 APR. 2003	
AN 501 Vassdragsregulering	EKSP

Særutskrift: Endringer i industrikonsesjons- og vassdragsreguleringsloven (reglene om hjemfall) - krav om lovutvalg -

Vedtak i Kommunestyret - 08.04.2003:

1. Marker kommune ber om at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å utrede hvordan utenlandske og norske eiere kan likebehandles uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre.
2. For å sikre offentlig kontroll med vannkraftressurseene er Marker kommune enig i at ordningen med hjemfall videreføres.
3. Blant de hjemfalls alternativene som OED har vurdert, ber Marker kommune at transaksjonsalternativet blir valgt. Dette med tanke på likebehandling av aktører samtidig vil offentlige eide kraftverk beholde evig konsesjon uten hjemfall så lenge verket ikke selges. Ved salg inntreer tidsbegrenset konsesjon og hjemfall.

Med hilsen

Eva Enkerud
Eva Enkerud
Rådmann

Kopi til:
Kommunenes Sentralforbund Postboks 1378 Vika, 0114 OSLO

Kontoradresse:
Rådhuset, Storgt. 60

Postadresse:
Postboks 114, 1871 Ørje
e-mail: eenkerud@marker.kommune.no

Telefon: 69811233
Dir. innvalg: 69812200 - 213
Telefaks: 69812940

Bankgiro: 1050 07 20382
Postgiro:
Org.nr: 00964944334

SAKSFRAMLEGG

**Endringer i industrikonsesjons- og vassdragsreguleringsloven
(reglene om hjemfall) – krav om lovutvalg –
Høringsuttalelse**

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
017/03	Formannskapet	11.03.03
022/03	Kommunestyret	08.04.03

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Marker kommune ber om at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å utrede hvordan utenlandske og norske eiere kan likebehandles uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre.
2. For å sikre offentlig kontroll med vannkraftressurseene er Marker kommune enig i at ordningen med hjemfall videreføres.
3. Blant de hjemfalls alternativene som OED har vurdert, ber Marker kommune at transaksjonsalternativet blir valgt. Dette med tanke på likebehandling av aktører samtidig vil offentlige eide kraftverk beholde evig konsesjon uten hjemfall så lenge verket ikke selges. Ved salg inntreer tidsbegrenset konsesjon og hjemfall.

Behandling i Formannskapet - 11.03.03:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet - 11.03.03:

1. Marker kommune ber om at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å utrede hvordan utenlandske og norske eiere kan likebehandles uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre.
2. For å sikre offentlig kontroll med vannkraftressurseene er Marker kommune enig i at ordningen med hjemfall videreføres.
3. Blant de hjemfalls alternativene som OED har vurdert, ber Marker kommune at transaksjonsalternativet blir valgt. Dette med tanke på likebehandling av aktører samtidig vil offentlige eide kraftverk beholde evig konsesjon uten hjemfall så lenge verket ikke selges. Ved salg inntreer tidsbegrenset konsesjon og hjemfall.

Behandling i Kommunestyret - 08.04.2003:

Representanten Sverre Stamnestrø fremmet forslag om å utheved "uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre" i pkt. 1.

Formannskapetets forslag til innstilling med Stamnestrøs uthevingsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyret - 08.04.2003:

1. Marker kommune ber om at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å utrede hvordan utenlandske og norske eiere kan likebehandles uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre.
2. For å sikre offentlig kontroll med vannkraftressurseene er Marker kommune enig i at ordningen med hjemfall videreføres.
 1. Blant de hjemfalls alternativene som OED har vurdert, ber Marker kommune at transaksjonsalternativet blir valgt. Dette med tanke på likebehandling av aktører samtidig vil offentlige eide kraftverk beholde evig konsesjon uten hjemfall så lenge verket ikke selges. Ved salg inntreer tidsbegrenset konsesjon og hjemfall.

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet (OED) sendte 29.11.02 ut sitt forslag om endringer i reglene om hjemfall m.m. på høring. OED har ikke sendt høringsdokumentet til kommuner og bedrifter som blir berørt av forslaget, men kun forholdt seg til fylkemennene og KS. I brev av 05.12.02 oversender KS høringsdokumentet til samtlige kommuner. Høringsfristen er satt til 31.03.03.

Saksopplysninger

Norsk energipolitikk har gjennom 100 år gått ut på å ha nasjonal kontroll over energiproduksjonen. Industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven, begge av 14. desember 1917, spiller en sentral rolle i denne politikken. Begge lovene har sin opprinnelse fra starten av 1900 tallet. Begge lovene har til hensikt å sikre norsk råderett over vannfall i Norge. Dette har da også ført til at norske myndigheter har et sterkt grep om produksjonen av vannkraft i Norge.

Ca 50 % av kraftproduksjon i Norge eies av staten

Ca 35 % av kraftproduksjon i Norge eies av kommuner eller fylker.

Ca 15 % av private selskaper.

Alle som skal produsere vannkraft i Norge må søke konsesjon for virksomheten. Når konsesjon gis, så stiller myndighetene mange krav til virksomheten. Det gjelder for eksempel krav til minste vannføring, øvre grenser for oppdemming og krav om ulike økonomiske kompensasjoner (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft, næringsfond med mer). Private selskaper får konsesjon på 60 år mens offentlig eide kraftverk får evig konsesjon. Når konsesjonsperioden for private kraftverk løper ut, så inntreer "hjemfall". Hele anlegget og vannfallet tilfaller staten uten vederlag. Ved hjemfall har kommunen hvor kraftverket ligger rett til "inntil en tredjedel av anlegget eller dets verdi". I praksis har hjemfall gitt kommunene ca 10 % av verdien. Kommunens rettighet er rettet mot staten, ikke mot kraftverkseieren.

Forholdet til EØS-avtalen

EFTA sitt overvåkingsorgan, ESA, har påpekt at forskjellige konsesjonsbestemmelser for private og offentlige eiere er i strid med EØS-avtalens bestemmelser om fri etableringsrett og fri kapitalbevegelse. Utenlandske eierinteresser vil i Norge kunne få samme

konsesjonsvilkår som norske private eiere. ESA mener at utenlandske eiere må behandles likt med norske offentlige eiere.

OED sitt forslag

Olje- og energidep. (OED) har foreslått endringer i konsesjonslovene som tar sikte på å behandle alle kraftverk likt, uavhengig av om kraftverket eies privat, offentlig eller av utenlandske eiere. Forslaget går ut på at også de offentlige eierne får tidsbegrenset konsesjon og underlegges hjemfall. Konsesjonsperioden utvides til 75 år for nye konsesjoner, regnet fra tidspunktet for lovendringen.

Konsekvenser for Marker kommune:

Marker kommune er aksjonær i Østfold Energi som eier kraftverk i Lærdal, Årdal samt tre småkraftverk i Østfold. Marker kommune eier 1000 aksjer i kraftverket som i strategidokumentet anslås til en verdi på ca 26 mill kr.

Østfold Energi har nå evig konsesjon. Forslaget innebærer at Østfold Energi vil få konsesjon i 75 år før hele verket tilfaller staten uten vederlag. Dersom kommunene selger kraftverkene som eies av Østfold Energi AS til private eller til utlandet med gjeldende regler, så vil hjemfall inntre om ca 30 år, 60 år etter utbyggingen. OED sitt forslag vil derfor gjøre det betydelig lettere å selge kraftverkene, og antagelig til vesentlig bedre pris enn nå.

Klausulen om hjemfall vil neppe påvirke verdien av verket i starten på konsesjonsperioden. 75 år er så lang tid at det ikke gjør nevneverdige utslag i økonomiske analyser. Verket vil deretter falle i verdi fram til 2079. Rett før hjemfallet inntre vil verket ha 0 verdi for eierne.

Kommunenes Sentralforbund

KS er positive til at ordningen med hjemfall fortsetter, men har likevel foreslått at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å vurdere saken nærmere. KS mener at saken er for dårlig utredet. KS har i tillegg foreslått at tidsbegrenset konsesjon med hjemfall for offentlig eide kraftverk, bare gjøres gjeldende ved salg.

Vurdering

Kommunenes Sentralforbund har engasjert seg sterkt i denne saken. KS har understreket noen premisser for saken, bl.a at vannkraft er infrastruktur og vil ha høy lønnsomhet på sikt. Videre at disse er en nasjonal ressurs med sterk lokal /regional forankring. Dette innebærer at vannkraft må underlegges offentlig kontroll og herunder at hjemfallsordningen må beholdes.

Rådmann slutter seg til disse synspunktene. Som deleier i Østfold Energi må vi ha et bevisst forhold til dette.

Når EØS- avtalen krever likebehandling mellom utenlandske aktører og offentlige norske aktører, så må konsesjonsreglene endres. Det er positivt at OED beholder ordningen med hjemfall. Det innebærer at Norge beholder den langsiktige styringen av de norske vannfallene og kraftproduksjonen i landet.

Når vi ser på de konkrete forslagene, synes det likevel som om temaet burde vært utredet nærmere.

Konklusjon

Marker kommune bør slutte seg til at det oppnevnes et bredt sammensatt utvalg til å utrede hvordan utenlandske og norske eiere kan likebehandles uten at det svekker Norges fremtidige råderett over vassdragene våre.

Marker kommune er enig i at ordningen med hjemfall videreføres, dette for å sikre offentlig og nasjonal kontroll over vannressursene våre.

Blant de hjemfalls alternativene som OED har vurdert, mener Marker kommune at "transaksjonsalternativet" er å foretrekke da offentlige eide kraftverk beholder evig konsesjon uten hjemfall så lenge verket ikke selges. Ved salg inntreer tidsbegrenset konsesjon og hjemfall. Ved valg av transaksjonsalternativet vil likebehandling av aktører bli ivaretatt.

Vedlegg:

- KS brev xx.01.2003 "Endringer i reglene om hjemfall -- Krav om lovutvalg"
- KS notat av 10.01.03 "Grunnlaget for krav om lovutvalg"

Utrykte vedlegg:

- KS brev av 05.12.02 "Høring av forslag til endringer i reglene om hjemfall" med vedlegg "Høringssak -- endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven".
- Østfold Energi AS brev av 30.01.03 "Hjemfallssaken – underlag for kommunens høringssvar"

Eva Enkerud
Rådmann

UTSKRIFT:

Olje og energidepartementet .

Kopi: Kommunenens Sentralforbund